

Kommittédirektiv

Bildandet av
Diskrimineringsombudsmannen

Dir.
2008:25

Beslut vid regeringssammanträde den 6 mars 2008

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare ska förbereda och genomföra bildandet av en ny myndighet. Den nya myndighetens namn ska vara Diskrimineringsombudsmannen. Uppdraget gäller med förbehåll för riksdagens kommande beslut med anledning av regeringens förslag i propositionen Ett starkare skydd mot diskriminering (prop. 2007/08:95).

Utredaren ska bl.a. bemanna myndigheten samt lämna förslag till verksamhetsmål, instruktion och anslag. Diskrimineringsombudsmannen ska vara lokaliserad till Stockholm.

Utredaren ska vidta de åtgärder i övrigt som krävs för att myndigheten ska kunna inrättas den 1 januari 2009.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 31 januari 2002 att tillkalla en parlamentarisk kommitté med uppgift att överväga en sammanhållen diskrimineringslagstiftning (dir. 2002:11). Kommittén skulle bl.a. överväga möjligheterna till och analysera konsekvenserna av en sammanslagning av några eller samtliga ombudsmän mot diskriminering till en institution eller av en samordning av dem på något sätt. Regeringen beslutade om tilläggsdirektiv till kommittén den 28 maj 2003 (dir. 2003:69) och den 27 januari 2005 (dir. 2005:8). Kommittén, som antog namnet Diskrimineringskommittén, lämnade sitt slutbetänkande *En sammanhållen diskrimineringslagstiftning*

(SOU 2006:22) i februari 2006. Betänkandet har remitterats och regeringen har beslutat att överlämna propositionen Ett starkare skydd mot diskriminering till riksdagen.

I propositionen föreslås att en myndighet med namnet Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsyn över att den nya diskrimineringslagen följs. Av propositionen framgår också att de nuvarande myndigheterna Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) bör avvecklas i samband med inrättandet av Diskrimineringsombudsmannen.

Diskrimineringsombudsmannen

Av propositionen framgår följande om den nya myndighetens, Diskrimineringsombudsmannens, arbetsuppgifter och där nämns också ett antal frågor som regeringen anser bör övervägas närmare av en organisationskommitté.

Diskrimineringsombudsmannen ska utöva tillsyn över att den föreslagna diskrimineringslagen följs och därutöver verka för att diskriminering som har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder inte förekommer i arbetslivet eller på andra områden av samhällslivet. Myndigheten ska också ha rätt att i domstol föra talan för en enskild som anser sig ha blivit diskriminerad. Ombudsmannen ska vidare genom överläggningar med myndigheter, företag och organisationer samt genom utbildning, information och på annat liknande sätt ta initiativ till åtgärder mot diskriminering.

Av propositionen framgår att Diskrimineringsombudsmannen bör vara en myndighet under regeringen och att myndigheten leds av en myndighetschef, som även är ombudsman. Vid myndigheten bör det finnas ett råd som kan tillföra myndigheten sakkunskap i diskrimineringsfrågor och andra frågor som har betydelse för verksamheten. Ledamöterna i rådet bör inte utses av regeringen utan av myndighetschefen.

På detta sätt kan myndigheten, för att effektivt kunna utföra sina uppgifter, själv bedöma behovet av kompetens och kunskap och ändra sammansättningen när det bedöms lämpligt.

Enligt propositionen bör det vidare göras en tydlig åtskillnad mellan den granskande och främjande verksamheten hos Diskrimineringsombudsmannen. Syftet är bl.a. att tillsyn, som innebär myndighetsutövning, ska avgränsas från myndigheters informations- och rådgivningsuppgifter. Denna åtskillnad är viktig för att garantera rättssäkerheten för dem tillsynen riktas mot.

Uppdraget

En särskild utredare ska, under förutsättning att riksdagen beslutar i enlighet med propositionen, vidta de åtgärder som krävs för bildandet av Diskrimineringsombudsmannen. Myndigheten ska kunna inrättas den 1 januari 2009. Regeringens förslag i propositionen Ett starkare skydd mot diskriminering ska vara utgångspunkt för utredarens arbete.

Föreslå instruktion, verksamhetsmål och anslagsfördelning m.m.

Utredaren ska till regeringen lämna förslag om förordning med instruktion för Diskrimineringsombudsmannen.

Vidare ska utredaren lämna förslag om anslag, regleringsbrev och verksamhetsmål för myndigheten. Utredarens förslag ska rymmas inom ramen för de resurser som de berörda myndigheterna (JämO, DO, HO och HomO) har i dag.

Utredaren ska också lämna ett budgetunderlag för perioden 2010–2013 för myndigheten.

Besluta om organisation, bemanning och stödfunktioner m.m.

Utredaren ska besluta om myndighetens organisation och överväga lämpliga arbetsformer.

Utredaren ska bl.a. bedöma hur frågor som är av främjande karaktär bör organiseras hos Diskrimineringsombudsmannen för att skapa en tydlig skillnad mellan den granskande och främjande verksamheten.

Vidare ska utredaren vidta nödvändiga ekonomi- och personaladministrativa åtgärder samt de åtgärder i övrigt som krävs för att myndigheten ska kunna fungera från den 1 januari 2009.

Utredaren ska även ingå nödvändiga avtal för myndighetens verksamhet. Diskrimineringsombudsmannen ska vara lokaliserad till Stockholm. Vid anskaffande av lokaler för Diskrimineringsombudsmannen ska möjligheten beaktas att överta befintliga lokaler från någon av de nuvarande ombudsmännen. Bl.a. ska beaktas om lokalerna uppfyller kraven på tillgänglighet för personer med funktionshinder.

Den nya Diskrimineringsombudsmannen ska bemannas med beaktande av reglerna om övergång av verksamhet i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Utredaren ska fullgöra de åtgärder som krävs enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Utredaren ska vidare bedöma vilken kompetens som är nödvändig för Diskrimineringsombudsmannens verksamhet med anledning av bl.a. de nya diskrimineringsgrunder som tillkommer samt fatta beslut om bemanning liksom även i övrigt utöva arbetsgivarens befogenheter.

I sitt arbete ska utredaren särskilt beakta behovet av att hålla personalen vid de berörda myndigheterna informerad.

Uppdragets genomförande och tidsplan

Utredaren ska samråda med JämO, DO, HO och HomO samt i den utsträckning det behövs med i övrigt berörda myndigheter och organisationer. Utredaren ska inhämta relevant underlag från myndigheterna.

Utredaren ska hålla berörda centrala arbetstagarorganisationer informerade om arbetet och ge dem tillfälle att framföra synpunkter.

Senast den 11 augusti 2008 ska utredaren till regeringen lämna förslag till anslag för Diskrimineringsombudsmannen för 2009.

Senast den 15 oktober 2008 ska utredaren till regeringen lämna

- förslag om verksamhetsmål, verksamhetsplan, instruktion och regleringsbrev,
- budgetunderlag för perioden 2010–2013, och
- en redovisning av hur berörd personal har informerats och förberetts på kommande förändringar.

Uppdraget i övrigt ska redovisas till regeringen senast den 31 december 2008.

(Integrations- och jämställdhetsdepartementet)